
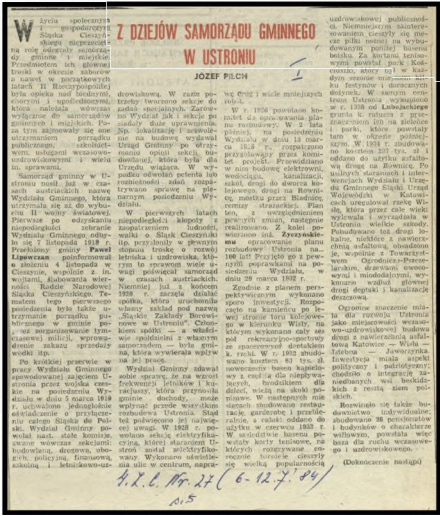

<p>Logotyp</p> 	<p>Nazwa instytucji</p> <p style="text-align: center;">Muzeum Ustrońskie</p>	
<p>Tytuł jednostki / publikacji / fotografii</p> <p>Z dziejów samorządu gminnego w Ustroniu, „Głos Ziemi Cieszyńskiej”, 6 – 12 VII 1984, nr 27, s. 5.</p>		
<p>Ilość stron oryginału</p> <p style="text-align: center;">1</p>	<p>Ilość skanów</p> <p style="text-align: center;">1</p>	<p>Liczba plików publikacji</p> <p style="text-align: center;">1</p>
<p>Autor</p> <p style="text-align: center;">Józef Pilch</p>	<p>Wydawnictwo / zakład fotograficzny</p> <p style="text-align: center;">Śląskie Wydawnictwo Prasowe</p>	<p>Skan okładki</p>
<p>Miejsce wydania</p> <p style="text-align: center;">Katowice</p>	<p>Rok wydania / Data powstania</p> <p style="text-align: center;">1984</p>	
<p>Sygnatura</p> <p style="text-align: center;">---</p>	<p>Rodzaj zasobu (np. zdjęcie, czasopismo itp.)</p> <p style="text-align: center;">Czasopismo</p>	
<p>Wymiary (wys x szer)</p> <p style="text-align: center;">17,6 x 18,6 cm</p>	<p>Stan zachowania</p> <p style="text-align: center;">---</p>	<p>Charakterystyka skanowanego obiektu</p> <p>Artykuł poświęcony działalności Wydział Gminny w Ustroniu – lokalnego organu samorządowego, w okresie od uzyskania niepodległości w 1918 r. do lat 30. XX wieku.</p>
<p>Hasła przedmiotowe (okres historyczny, postacie, miejsce)</p> <p>XX wiek, dwudziestolecie międzywojenne, II Rzeczpospolita Polska, Józef Pilch, Życzynski, Lubojacki, Ustroń, Cieszyn,</p>		
<p>Hasła tematyczne (np. miasto, przemysł, kuznia, letnicy itp.)</p> <p>kultura, historia, Śląsk Cieszyński, „Głos Ziemi Cieszyńskiej”, popularyzacja wiedzy, regionalizm, Wydział Gminny w Ustroniu, basen w Ustroniu, dawny Ustroń, rzeka Wisła,</p>		
<p>Prawa autorskie</p> <p style="text-align: center;">---</p>		

W życiu społecznym i gospodarczym Śląska Cieszyńskiego nieprzeciętną rolę odegrały samorządy gminne i miejskie.

Przedmiotem ich głównej troski w okresie zaborów a nawet w początkowych latach II Rzeczypospolitej była opieka nad biednymi, chorymi i upośledzonymi, która należała wówczas wyłącznie do samorządów gminnych i miejskich. Poza tym zajmowały się one utrzymaniem porządku publicznego, szkolnictwem, usługami wczasowo-uzdrowskimi i wielu in. sprawami.

Samorząd gminny w Ustroniu nosił już w czasach austriackich nazwę Wydziału Gminnego, która utrzymała się aż do wybuchu II wojny światowej. Pierwsze po odzyskaniu niepodległości zebranie Wydziału Gminnego odbyło się 7 listopada 1918 r. Przełożony gminy **Paweł Lipowczan** poinformował o złożeniu 4 listopada w Cieszynie, wspólnie z in. wójtami, ślubowania wierności Radzie Narodowej Śląska Cieszyńskiego. Tematem tego pierwszego posiedzenia było także utrzymanie porządku publicznego w gminie poprzez zorganizowanie tymczasowej milicji, wprowadzenie zakazu sprzedaży wódki itp.

Po krótkiej przerwie w pracy Wydziału Gminnego spowodowanej zajęciem Ustronia przez wojska czeskie na posiedzeniu Wydziału w dniu 5 marca 1919 r. uchwalono jednogłośnie oświadczenie o przyłączeniu całego Śląska do Polski. Wydział Gminny powołał nast. stałe komisje, zwane wówczas sekcjami: budowlaną, drogową, ubogich, policyjną, finansową, szkolną i letniskowo-uz-

Z DZIEJÓW SAMORZĄDU GMINNEGO W USTRONIU

JÓZEF PILCH

drawiskową. W razie potrzeby tworzone sekcje do zadań specjalnych. Zarówno Wydział jak i sekcje posiadały duże uprawnienia. Np. lokalizację i zezwolenie na budowę wydawał Urząd Gminny po otrzymaniu opinii sekcji budowlanej, która była dla Urzędu wiążąca. W wypadku odwołań petenta lub rozbieżności zdań rozpatrywano sprawę na plenarnym posiedzeniu Wydziału.

W pierwszych latach niepodległości kłopoty z zaopatrzeniem ludności, walki o Śląsk Cieszyński itp. przysłoniły w pewnym stopniu troskę o rozwój letniska i uzdrowiska, którym to sprawom wiele uwagi poświęcał samorząd w czasach austriackich. Niemniej już z końcem 1920 r. zaczęła działać spółka, która uruchomiła własny zakład pod nazwą „Śląskie Zakłady Borowinowe w Ustroniu”. Członkiem spółki — a właściwie spółdzielni z własnym samorządem — była gmina, która wywierała wpływ na jej pracę.

Wydział Gminny zdawał sobie sprawę, że na wzrost frekwencji letników i kuracjuszy, która przynosiła gminie dochody, może wpłynąć przede wszystkim rozbudowa Ustronia. Stąd też poświęcono jej największą uwagę. W 1928 r. powołano sekcję elektryfikacyjną, której staraniem Ustroniu został zelektryfikowany. Wykonano oświetlenie ulic w centrum, napra-

wę dróg i wiele mniejszych robót.

W r. 1926 powołano komitet do opracowania planu rozbudowy. W 2 lata później, na posiedzeniu Wydziału w dniu 13 marca 1928 r., rozpatrzono przygotowany przez komitet projekt. Przewidziano w nim budowę elektrowni, wodociągu, kanalizacji, szkół, drogi do dworca kolejowego, drogi na Równicę, mostku przez Bładnicę, remizy strażackiej. Plan ten, z uwzględnieniem pewnych zmian, następnie realizowano. Z kolei powierzono inż. **Zyczynskiemu** opracowanie planu rozbudowy Ustronia na... 100 lat! Przyjęto go z pewnymi poprawkami na posiedzeniu Wydziału, w dniu 29 marca 1932 r.

Zgodnie z planem perspektywicznym wykonano sporo inwestycji. Rozpoczęto na kamieńcu po lewej stronie toru kolejowego w kierunku Wisły, na którym wykonano cały zespół rekreacyjno-sportowy ze spacerowym deptakiem k. rzeki. W r. 1932 zbudowano kosztem 63 tys. zł. nowoczesny basen kąpielowy z częścią dla niepełnych, brodzikiem dla dzieci, wieżą na skoki popisowe. W następnych miesiącach zbudowano restaurację, garderobę i przebieornie, a całość oddano do użytku w czerwcu 1933 r. W sąsiedztwie basenu powstały korty tenisowe, na których rozgrywane corocznie turnieje cieszyły się wielką popularnością

uzdrowskiej publiczności. Niemniejszym zainteresowaniem cieszyły się mecze piłki nożnej na wybudowanym poniżej basenu boisku. Za kortami tenisowymi powstał park Kościuszki, który był w każdym sezonie miejscem kilku festynów i dorocznych dożynek. W samym centrum Ustronia wykupiono w r. 1938 od **Lubojackiego** grunta k. ratusza z przeznaczeniem ich na zieleńce i parki, które powstały tam w okresie późniejszym. W 1934 r. zbudowano kosztem 237 tys. zł i oddano do użytku asfaltową drogę na Równicę. Po usilnych staraniach i interwencjach Wydziału i Urzędu Gminnego Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach uregulował rzekę Wisłę, która przez całe wieki wylewała i wyrządzała w Ustroniu wielkie szkody. Pobudowano też drogi lokalne, niektóre z nawierzchnią asfaltową, obsadzono je, wspólnie z Towarzystwem Ogrodniczo-Pszczelarskim, drzewami owocowymi i miododajnymi, wykonano wzdłuż głównej drogi deptaki i kanalizację deszczową.

Ogromne znaczenie miała dla rozwoju Ustronia jako miejscowości wczasowo-uzdrowskiej budowa drogi z nawierzchnią asfaltową Katowice — Wisła — Istebna — Jaworzynka. Inwestycja miała aspekt polityczny i patriotyczny; chodziło o integrację zaniedbanych wsi beskidzkich z resztą ziem polskich.

Rozwinęło się także budownictwo indywidualne; zbudowano 28 pensjonatów i budynków o charakterze willowym, powstała więc baza dla ruchu wczasowego i uzdrowskiego.

(Dokończenie nastąpi)

G. L. C. Nr. 27 (6-12.7.84)
D. 5